

pierwej haraszo dok w lateksie

Kajetan Rainko

pazdziernik 2022

1 Pierwsza selekcja

”Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.”

1.1 Podsekcja

”Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.”

1.1.1 Podpodposekcja

”Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.”

1. punkt pierwszy
2. punkt drugiejszy
3. punkt trejszy

blablalbablalbl

- a) pierwszaliterka
- b) drugaliterka

2 Rys historyczny

Klauzula *rebus sic stantibus* jest chyba jedną z najbardziej spornych i kontrowersyjnych zasad prawa międzynarodowego. Jej geneza jest bardzo dyskusyjna. Pierwsze nawiązania do tej zasady można spotkać już w pismach Cyserona, lecz stanowczą większość badaczy uważa, że reguła ta nie była wówczas znana. Jej pierwowzór upatruje się w pracach średniowiecznych glosatorów lub w dziełach filozofów. Za twórcę terminu *rebus sic stantibus* uważany jest francuski prawnik André Tiraqueau, żyjący w XVI w. **Istnieją jednak głosy, że twórcami tego terminu są glosatorzy działający na terenie dzisiejszych Włoch w XII w.** Początkowo całkiem inaczej pojmowano tę klauzulę. Definiowano ją w ten sposób, że wszelki stosunek prawny może zgasnąć lub ulec zmianie, o ile wymaga tego zaszła zmiana stosunków. Zasada ta z upływem lat stała się powszechną koncepcją prawa prywatnego, a w pracach wybitnych postaci epoki można znaleźć teorie, które posłużyły do rozwoju zasadniczej zmiany okoliczności na arenie międzynarodowej. Niccolò Machiavelli wspomina o tym, że władca powinien kierować się zmianami losu, a o zmianie okoliczności pisali również –*Baruch Spinoza, Thomas Hobbes oraz Emmer de Vattel*. Rozwój tej normy i okazane jej zainteresowanie przez dyplomatów wynikały głównie z potrzeb życia międzynarodowego oraz z konieczności zahamowania swobody odrzucania istniejących zobowiązań międzynarodowych. Na przestrzeni dziejów z klauzuli tej korzystała m.in. Francja, Szwajcaria, Rosja oraz Polska w dwudziestoleciu międzywojennym. Wiek oświecenia w Europie rozpoczął falę krytyki wobec zastosowania tej zasady, co poskutkowało dominowaniem zasady *pacta sunt servanda* w prawie prywatnym w XIX w.

3 Zasadnicza zmiana okoliczności w prawie traktatów

Polskie prawo było jednym z pierwszych, które uregulowało klauzulę *rebus sic stantibus* na gruncie prawa prywatnego. Uregulowania te były wzorem dla innych państw europejskich, a ich odmiany zawiera prawo angielskie, włoskie i niemieckie¹¹. W wyniku tego wielu znawców prawa międzynarodowego reprezentuje stanowisko traktowania normy *rebus sic stantibus* jako ogólnej zasady prawa, w wyniku czego jest